

Nr 328.

Av herr **Hage m. fl.**, om ändrad lydelse av § 21 riksdagsordningen.

Till innevarande års riksdag torde komma att från regeringen hänskjutas förslag om ändringar i vissa punkter av riksdagsordningen i enlighet med den överenskommelse, som åstadkoms mellan högern, liberalerna och högernationaldemokraterna vid 1918 års urtima riksdag. Emellertid torde det finnas ytterligare en del paragrafer i nämnda grundlagar, som äro i behov av revision. Lämpligt vore då, att beslut även i dessa paragrafer åstadkoms, så att grundlagsfästandet kunde ske vid nästkommande riksdag och samtliga nya bestämmelser träda i kraft vid samma riksdag, d. v. s. från och med den riksdagsperiod, som — under förutsättning av att en riksdagsupplösning sker under innevarande år — inträder från och med 1920 års riksdag.

En sådan bestämmelse, som lämpligen nu borde försvinna ur riksdagsordningen, är stadgandet därom, att ledamot av andra kammaren — i motsats mot medlem av första kammaren — ej kan avsäga sig uppdraget annat än under vissa förutsättningar, som omnämnas i riksdagsordningens § 21. En sådan bestämmelse torde kunna anses synnerligen omotiverad, såsom också framhölls i motion av herr Kaijser vid 1915 års riksdag (motion nr 202 II).

Motivet för att på denna punkt bibehålla en skillnad mellan första och andra kammaren torde också ej längre förefinnas, då arvodesbestämmelserna nu äro desamma för bägge kamrarna.

Det kan säkerligen utöver detta anföras en hel del skäl, som tala för att nämnda inskränkande bestämmelse nu bör borttagas. Man kan t. ex. tänka sig, att en person under valperioden övergår till ett annat parti än det som valt honom. I ett sådant fall kan bestämmelsernas bibehållande direkt komma att motverka den proportionella valmetodens tillämpande. Det bör i ett sådant fall åtminstone finnas *möjlighet* för re-

representanten att avsäga sig, om han anser skäl härför föreligga. Men även andra rent personliga omständigheter kunna för en riksdagsman inträffa, vilka äro av sådan art, att det måste anses alltför hårt att tvinga riksdagsmannen att kvarstå och deltaga i ett arbete, som under sådana förhållanden knappast torde komma att handläggas med det intresse, som gärna förutsättes som grundvalen för en riksdagsmans verksamhet.

Några skäl att tvinga en riksdagsman att kvarstå som representant torde ej heller kunna nu presteras. Då denna bestämmelse tillkom, kunde det ju möjligen tänkas, att inom de mindre valkretsar, som då existerade, det ej var så god tillgång på lämpliga kandidater. Men om hänsyn till detta förhållande legat till grund för bestämmelsens tillkomst, så må man kunna tycka, att avsikten knappast nås, då i alla fall en riksdagsman, som bevisat tre lagtima riksdagar, kan undandraga sig riksdagsmannauppdraget. Emellertid ha förhållandena på detta område nu ändrats genom tillkomsten av större valkretsar, som väl torde komma att ytterligare utvidgas, om riksdagen kommer att taga konsekvenserna av den uppfattning, som riksdagen uttalade sig för vid 1918 års lagtima riksdag, då riksdagen bl. a. gjorde gällande, att valkretsarna borde bli större, på det att den proportionella valmetoden måtte kunna komma till full och hel tillämpning. Skulle dessutom riksdagen finna, att bostadsbandet bör upphävas vid riksdagsmannavalen — varom motion väckes i detta sammanhang — kan man ej påstå, att man kan motivera den omskrivna bestämmelsens bibehållande genom hänvisning till det skälet, att det skulle kunna finnas brist på lämpliga kandidater, om rätten att under alla förhållanden avgå från riksdagsmannauppdrag medgäves i riksdagsordningen.

Påpekas bör även i det sammanhanget, att numera som bekant inga valförrättningar nödvändiggöras vid avsägelser utan att efterträdare utses genom ny röstsammanräkning. Genom dessa bestämmelsers tillkomst har ytterligare ett motiv bortfallit för bibehållande av de bestämmelser, vars borttagande här påyrkas.

Med hänvisning till de skäl, som här anförts, och under antagande att denna fråga kan behandlas i sammanhang med regeringens författningsförslag rörande riksdagsordningen samt under uttalande av den förhoppningen, att vederbörande utskott vid ett eventuellt tillstyrkande vidtager de ändringar i den nedan föreslagna lagtexten, som kunna anses lämpliga, vill jag alltså påyrka, att ovannämnda bestämmelser för andra kammarens ledamöter formuleras på samma sätt som de motsvarande bestämmelser, som gälla för första kammaren.

Det hemställes alltså,

att riksdagen måtte besluta, att riksdagsordningens § 21 i sin nuvarande lydelse utgår och ersättes med en ny § av följande lydelse:

»Vill ledamot av andra kammaren befattningen sig avsäga, äger han det göra vid valtillfället eller sedermera, mellan riksdagarna, hos Konungens befallningshavande.»

Stockholm den 19 febr. 1919.

<i>Ernst Hage.</i>	<i>Ivar Vennerström.</i>	<i>C. O. Johansson.</i>
<i>Sten Berglund.</i>	<i>H. Hansson</i> i Rättvik.	<i>Christian Ericson.</i>
<i>L. Alvin.</i>	<i>Alfr. Werner.</i>	
